

Кобильник Василь Володимирович

(Кам'янець-Подільський, Україна)

<https://orcid.org/0000-0001-6927-4219>

e-mail: vasyk.kobylnyk82@gmail.com

РОЛЬ ПОРІВНЯЛЬНОГО АНАЛІЗУ У ФОРМУВАННІ ПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ

Резюме

Політичне середовище перебуває у стані постійних змін, а нові виклики виникають з великою швидкістю. Швидкість реалізації міжнародних трансакцій, процеси діджиталізації, поширення Інтернету та мобільного зв'язку суттєво прискорюють ці зміни. Такі процеси створюють середовище невизначеності та ризиків, які безпосередньо впливають на політичні процеси та діяльність політичних суб'єктів, а отже, і на процеси прийняття ними рішень. Ці рішення мають прийматися швидко, оскільки ситуація змінюється динамічно, і одні ризики змінюються іншими. Водночас, ці рішення повинні бути зваженими та ґрунтуватися на якісному аналізі ситуації, адже помилкові політичні рішення можуть мати серйозні негативні наслідки для суспільства. Перед прийняттям рішення необхідно провести ретельний аналіз ситуації, що включає формулювання проблеми та її інтерпретацію з урахуванням інших суспільних проблем. Таким чином, процес прийняття політичного рішення можна розглядати як вибір з кількох альтернативних шляхів вирішення питання. Для вибору найкращого з цих шляхів доцільно використовувати підхід порівняльного аналізу, як методу в політологічних дослідженнях, в основі якого лежить виявленні схожостей та відмінностей між політичними інститутами, процесами та явищами. На сьогоднішньому етапі розвитку політичної науки ми можемо говорити про динамічний розвиток сучасної порівняльної політології. Особливо актуальними стають запити на проведення порівняльних досліджень, пов'язаних із прийняттям рішень в умовах невизначеності, стресу та ризику. Безумовно, порівняльний аналіз не завжди може надати чіткі та однозначні відповіді на політичні питання. Тим не менш, він залишається цінним інструментом для формування політичних

рішень, що допомагає політикам та аналітикам краще зрозуміти політичні проблеми та розробити більш ефективні та обґрунтовані політики.

Ключові слова: порівняльна політологія, метод дослідження, прийняття рішення, аналіз, глобалізація, прогнозування, ризик.

Вступ

Політичне середовище постійно змінюється, і нові виклики виникають дуже швидко. Порівняльний аналіз допомагає політикам оперативно реагувати на нові умови, забезпечує необхідну інформаційну базу для прийняття обґрунтованих рішень, спираючись на успішний досвід інших країн. Вивчення успішних прикладів дозволяє підвищити ефективність формування внутрішніх політик та прийняття складних рішень. Крім того, порівняльний аналіз допомагає виявляти інноваційні підходи у публічному управлінні, що сприяє вдосконаленню процесів державного управління і робить їх більш ефективними та прозорими. Це особливо важливо для країн, що прагнуть до модернізації своїх управлінських структур. Таким чином, порівняльний аналіз є основою для розробки ефективних політичних рішень, перевірки теорій, формулювання гіпотез та поглиблення розуміння політичних процесів.

Порівняльний аналіз, як основа для вивчення політичних систем та процесів в різних країнах, набуває популярності ще у XIX століття. З'являються праці таких видатних мислителів, як А. де Токвіль, Дж. Ст. Мілль, які порівнювали основні європейські держави та їх політичні системи. Згодом значний внесок у розвиток порівняльної політології зробили Г. Алмонд, Ж. Блондель, Р. Даль, Е. Дюркгейм, Дж. Сарторі та багато інших. В Україні комплексні або часткові дослідження компаративного методу в політології здійснювали О. Боднар, Г. Зеленько, М. Кармазіна, М. Кириченко, О. Ткач, В. Шаповал та інші. Серед багатьох теоретиків прийняття політичних рішень слід виділити роботи Г. Лассуелла, Г. Саймона, Дж. Олсена, Ч. Ліндблома, К. Паттона, Д. Савікі, Д. Веймера, А.Вайнінга та інших.

Метою даною статті стало дослідження ролі порівняльного аналізу у процесі прийняття політичних рішень та визначення його впливу на ефективність політичного управління та розвиток державної політики. Для цього необхідно було проаналізувати історичний розвиток методу порівняльного аналізу та його еволюцію у контексті політичних досліджень; виявити основні переваги та виклики застосування порівняльного аналізу в політиці; визначити особливості процесу прийняття політичних рішень в сучасних умовах та роль порівняльного аналізу в цьому процесі. Таким чином, дане дослідження допоможе визначити ефективні шляхи застосування порівняльного аналізу для покращення процесу прийняття політичних рішень на різних рівнях.

Методи дослідження

В ході дослідження автор керувався наступною методологією: аналізу наукових статей, книг, доповідей та інших джерел, що висвітлюють тему порівняльного аналізу у прийнятті політичних рішень; порівняльний аналіз підходів до застосування компаративного методу в різні історичні періоди; кейс-стаді, для вивчення конкретних прикладів використання порівняльного аналізу у прийнятті політичних рішень; SWOT-аналіз сильних та слабких сторін, можливостей та загроз, пов'язаних з використанням порівняльного аналізу у політичних рішеннях.

Результати дослідження

Сучасна порівняльна політологія переживає бурхливий розвиток, активно шукаючи нові парадигми, оновлюючи методологічні підходи, теорії та методи дослідження. Це дозволяє стверджувати, що компаративістика не лише порівняно молода наукова дисципліна, але й актуальна, адже здатна гнучко реагувати на актуальні виклики та зміни, що відбуваються в реальному світі. Тільки за останнє десятиліття до переліку цих викликів долучились глобалізація, тотальна діджиталізація, війни, пандемії, штучний інтелект та фейки. Не дивно, що саме порівняльний метод сьогодні все частіше стає основою, на яку політичні суб'єкти орієнтуються в процесі прийняття складних та комплексних рішень.

Перш за все, для більш детального дослідження ролі порівняльного аналізу в процесі прийняття політичних рішень, ми маємо визначити, що ж мається на увазі під «порівняльним методом». Порівняльний метод—це дослідницький інструмент, що полягає в співставленні двох або більше об'єктів з метою виявлення їх спільних та відмінних рис. На основі такого порівняння здійснюється їх подальша класифікація та типологізація. Наукове порівняння на сьогодні є одним з найпоширеніших методів дослідження, адже воно допомагає визначити кількісні та якісні характеристики предметів, явищ, класифікувати, систематизувати та оцінити зміст тих або інших процесів [1, с. 163]. Отже, порівняльний метод в політологічному дослідженні полягає у виявленні подібностей або відмінностей між політичними інститутами, процесами та явищами. Цей метод використовується для класифікації та типологізації цих явищ, що допомагає дослідникам краще їх зрозуміти та пояснити.

У порівняльних дослідженнях аналізуються як кількісні, так і якісні характеристики політичних явищ. Рідко використовуються лише один тип порівняння, натомість частіше застосовується їх синтез. Це дозволяє отримати більш повне та всебічне розуміння досліджуваних тем. М. Доган та Д. Пеласі стверджують, що політологія має бути порівняльною. На їхню думку, немає сенсу аналізувати окремі політичні явища без урахування контексту, в якому вони відбуваються. Необхідно також проводити історичні

аналогії та вивчати досвід інших країн, щоб отримати глибше розуміння політичних процесів. [2, с. 6]. Г. Алмонд та Г. Пауелл порівнюють логіку та мету порівняльного методу в політології з експериментом у точних науках. На відміну від фізики чи хімії, політолог не може штучно створити політичну систему та спостерігати за її наслідками в лабораторних умовах. Однак порівняльний метод дозволяє описати та проаналізувати, систематизувати та пояснити різноманітні політичні явища, які відбуваються в різних країнах. [3, р. 15]. Д. Аптер виділяв три етапи еволюції порівняльних досліджень: інституціоналізм (виникнення політології як самостійної науки); девелопменталізм (фокус на порівняльному вивченні процесів політичного розвитку); неоінституціоналізм (поновлення інтересу до інституцій та їх порівняльне дослідження) [4, с. 8].

На сьогоднішньому етапі ми можемо говорити про динамічний розвиток сучасної порівняльної політології з декількох причин:

- нові теоретичні рамки та підходи до вивчення політичних систем та процесів;
- компаративісти вдосконалюють свої методи збору та аналізу даних, що дає змогу отримувати більш точні та всебічні результати;
- сучасні політичні виклики стимулюють дослідників вивчати нові теми та проблеми, які раніше не досліджувалися в рамках порівняльної політології;
- порівняльна політологія стає все більш міждисциплінарною, поєднуючи знання з інших галузей, таких як соціологія, економіка, історія та антропологія.

Сучасний світ характеризується динамічністю, стрімкими змінами та появою нових викликів, які суттєво впливають на політичні процеси та діяльність політичних суб'єктів [5, с. 371–372]. Глобальна динаміка стимулює зростання та зміну значення системних рівнів, що робить порівняльний аналіз ще більш необхідним. Швидкість реалізації міжнародних трансакцій, діджиталізація, поширення Інтернету та мобільного зв'язку суттєво прискорюють ці процеси [6, с. 12]. Необхідно переосмислити людську поведінку та соціальні системи, виходячи зі сприйняття світу як фізично і ментально цілісної системи, адже знання в цій сфері все ще часто сегментовані. Глобалізація значно пришвидшує зміни в усіх сферах життя, що стало справжнім викликом для світу, звиклого до неквапливого еволюційного розвитку та спровокувало появу нових викликів:

- необхідність комплексного дослідження глобальних процесів;
- посилення взаємозалежності країн та регіонів;
- виникнення нових проблем та загострення старих: міграція, тероризм, зміна клімату, економічна нерівність, пандемій, воєн;
- зниження впливу держав на міжнародні процеси;

- потреба пришвидшення процесу прийняття рішень через збільшення швидкості поширення інформації.

Усі зазначені процеси наповнюють світ невизначеністю та ризиками, які безпосередньо впливають на політичні процеси та діяльність політичних суб'єктів, а отже, і на процеси прийняття ними рішень. Це обумовлює необхідність прийняття швидких, зважених та обґрунтованих політичних рішень. У таких умовах порівняльний аналіз стає цінним інструментом, який допомагає політикам та аналітикам краще зрозуміти політичні проблеми, оцінити ефективність різних політичних рішень та вибрати найбільш дієві з них [7].

Варто визначити, як відбувається саме прийняття політичного рішення та яке місце займає в ньому порівняльний аналіз. В цілому, процес прийняття рішень складається з низки кроків, таких як визначення проблеми, збирання інформації, ідентифікація можливих альтернатив, вибір однієї з них на основі системи цінностей. Рішенню передують аналіз ситуації, який включає формулювання проблеми та її інтерпретацію з урахуванням інших проблем суспільства [8, с. 45]. Тож, простими словами, процес прийняття політичного рішення можна розглядати як вибір з декількох альтернативних шляхів вирішення питання.

Ч. Ліндблом запропонував підхід послідовних, обмежених порівнянь, як основу прийняття політичних рішень. Він виділив два основних методи: раціонально-універсальний та інкрементальний. Раціональний метод полягає у порівнянні цінностей та пріоритетів з метою вибору оптимального варіанта рішення. Це передбачає формулювання декількох альтернатив для вирішення проблеми та вибір найкращої з них. Логічність та чітке порівняння альтернатив і цінностей роблять цей підхід раціональним, а врахування всіх можливих альтернатив і цінностей — універсальним. Важливо зазначити, що раціонально-універсальний підхід ґрунтується на припущеннях про те, що питання, яке потребує вирішення, можна відокремити від інших питань, всі підходи до реалізації цілей та цінностей чітко визначені та наслідки кожної альтернативи є передбачуваними та порівнюваними.

В цілому, теорія раціонального вибору вивчає процес прийняття рішень з точки зору їх доцільності. К. Паттон та Д. Савікі у своїй праці «Основні методи політичного аналізу та планування» запропонували схему раціональної теорії, яка складається з низки етапів:

- виявлення, визначення та деталізація питання, яке потребує вирішення;
- встановлення критеріїв оцінки;
- розробка альтернативних варіантів вирішення питання;
- оцінка альтернатив. Вибір найкращої альтернативи;
- втілення прийнятого рішення [9].

Д. Веймер та А. Вайнінг у своїй праці «Політичний аналіз: концепції та практика» запропонували схему прийняття політичних рішень в рамках раціонального підходу, яка складається з етапу аналізу ситуації, формулювання цілей, обрання методу, визначення критеріїв оцінювання рішення, розробки альтернативних варіантів вирішення проблеми. Важливо зазначити, що автори схеми підкреслюють важливість збору та оцінки інформації на всіх етапах прийняття рішення, але порівняльний аналіз особливо важливе місце займає на етапі оцінки запропонованих альтернатив [10, с. 205].

Варто зауважити, що для раціонального підходу суттєвою є чітка послідовність етапів прийняття рішення. Зазвичай, вони включають аналіз ситуації, визначення проблеми, формулювання цілей, розгляд альтернативних варіантів та вибір найкращого з них. В рамках цієї теорії використовуються математичні моделі, дослідження операцій та інші інструменти. Отже, раціональність у прийнятті політичних рішень полягає в тому, що суб'єкти прийняття рішень володіють здатністю до логічного прогнозування. Це дає їм можливість розташувати можливі альтернативи за пріоритетністю та обрати найефективніші методи для досягнення поставлених цілей [11, с. 230]. Раціональний підхід ґрунтується на ретельній порівняльній оцінці кожної альтернативи та врахуванні цінностей, пов'язаних з цим рішенням. Він прагне до максимізації користі та повноти інформації при прийнятті рішення. Процес прийняття рішень у більшості випадків слугує не самоціллю, а засобом досягнення інших важливих цілей, які лежать за його межами. У цьому сенсі він є важливим, але все ж допоміжним інструментом.

В сучасних умовах особливо актуальними стають форми явищ, пов'язаних з прийняттям рішень в умовах невизначеності, стресу та ризику. У нашому розумінні, коли йдеться про прийняття рішення під час службової діяльності, де ризик виникає через службовий або громадський обов'язок, а з'являється мета, за якою одразу ж виникає ризик її недосягнення, готовність до ризику слід розглядати як результат виховання та формування особистості. У формуванні готовності до ризику безсумнівно бере участь така глибинна якість особистості, як схильність до ризику. Ця схильність може бути спадковою, а її пригнічення або, навпаки, активізація потребує вольових зусиль, мотивації, спонукання як зсередини, так і ззовні. Вона може розглядатися як особистісна властивість, що виступає як професійно важлива риса у професіях, пов'язаних з безпекою, або як небажана риса характеру, неприйнятна у професіях, де необхідні обережність та обачність. У психології управління цей феномен має назву прийняття ризику [12, с. 151-152] Тому, в процес порівняльного аналізу сьогодні, крім ряду об'єктивних факторів та умов може включатись ще й суб'єктивний чинник персональної схильності політичного суб'єкту до ризику.

Отже, суть порівняльного методу в політологічних дослідженнях полягає у виявленні схожостей або відмінностей між політичними інститутами, процесами та явищами. Це робиться з метою їх кількісної та якісної характеристики, класифікації, впорядкування та використання в іншому соціополітичному середовищі. У межах конкретного політологічного дослідження рідко використовуються окремі типи порівнянь. Зазвичай застосовується їх комбінування [13, с.64]. У компаративістиці порівняльні дослідження виходять за межі простого опису причинно-наслідкових зв'язків у політичному світі. Вони охоплюють величезну кількість випадків, де чітко простежується вплив суб'єктивного фактора. Окрім того, порівняльне дослідження неодмінно має поєднувати загальні характеристики з конкретними деталями. Результатом порівняння стає ідентифікація та зіставлення певного політичного явища з визначеним класом явищ. Це дозволяє визначити спільні або відмінні риси щодо того явища, яке аналізується [14, с. 17]. По завершенню процесу аналізу, його результати можуть стати надійною теоретичною основою для прийняття тих чи інших політичних рішень, допомогти відкинути завідомо негативні варіанти, обрати кращу з двох альтернатив чи просто підтвердити правильність обраного політичного курсу.

Проте, незважаючи на свою ефективність, порівняльний метод має ряд проблемних аспектів та слабких сторін, які необхідно враховувати в контексті прийняття політичних рішень. До основних з них можна віднести:

- порівняння ефективне лише на рівні вже існуючих знань та оцінок щодо предмета аналізу;
- порівняння не може дати абсолютно точних результатів;
- ризик неправильного ототожнення теоретичної моделі з реальними процесами;
- обмеженість пізнавальних можливостей дослідника [15, с. 165].

Загалом, тема ролі порівняльного аналізу в процесі прийняття політичних рішень залишається актуальною та потребує подальшого теоретичного вивчення. Станом на зараз ми можемо стверджувати, що порівняльний аналіз виступає надійною теоретичною основою для політичних рішень та зменшує кількість ризиків та невизначеностей при їх прийнятті. Порівняльний аналіз може бути застосований до широкого кола політичних проблем, допомогти політикам та аналітикам оцінити ефективність різних моделей державного управління.

Висновки

Порівняльний аналіз відіграє суттєву роль у процесі прийняття політичних рішень, надаючи політикам та аналітикам цінні знання та розуміння різних підходів до вирішення проблем. Він дає змогу оцінити політичні альтернативи, порівнюючи різні політичні режими, інституції та політики. Це дозволяє оцінити їхню ефективність, результативність та

потенційні наслідки. Крім того, результати аналізу допомагають політикам обґрунтовувати свої рішення, обираючи найкращі практики з досвіду інших країн або адаптуючи їх до власного контексту. Крім того, в умовах глобалізації та невизначеності необхідно розуміти причини та наслідки політичних явищ, а порівняльний аналіз допомагає ідентифікувати фактори, які впливають на успіх чи невдачу політичних рішень. Це дозволяє краще зрозуміти причини певних політичних явищ та передбачити їхні потенційні наслідки. Враховуючи все згадане, можемо назвати порівняльний аналіз ключовим етапом раціонального прийняття політичних рішень в сучасному світі. Звісно, порівняння різних політичних систем та контекстів може бути складним через відмінності в культурі, історії, інституціях та рівні розвитку. А сам порівняльний аналіз не позбавлений недоліків. Тим не менш, цей метод залишається цінним інструментом для формування політичних рішень, який може допомогти політикам та аналітикам краще зрозуміти політичні проблеми та розробити більш ефективні та обґрунтовані політики.

Список посилань

1. Кобильник В. (2023) Проблемні аспекти застосування порівняльного методу дослідження політики. Регіональні студії. Ужгород, 2023. № 33. С. 162-165.
2. Dogan M. Strategies in Comparative Sociology. *Comparative Sociology*. 2002. № 1. С. 63-92.
3. Almond G. Comparative Politics Today. A World View. Third edition. Little, Brown and Company. Boston, 1984. 742 p.
4. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем Західної Європи: інституційний вимір. Львів: Тріада плюс, 2004. 392 с.
5. Требін М., Герасіна Л., Погрібна В. та ін. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика: навч. посіб. / за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2016. 540 с.
6. Куцик П., Ковтун О., Башнянин Г. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування та розвитку: монографія. Львів: Вид-во ЛКА, 2015. 583 с.
7. Кобильник В. Вплив глобалізаційних процесів на перспективи розвитку політичної компаративістики. Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: філософія, філософія права, політологія, соціологія : зб. наук. пр., Харків: Право. 2023. № 2 (57). С. 118-127.
8. Чабанна М. (2009) Основні підходи до аналізу прийняття політичних рішень у західній політичній науці. Наукові записки НаУКМА. 2009. Т. 95. С. 42-46.
9. Patton C., Sawicki D. (1986) Basic methods of policy analysis and planning. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, INC. 450 p.

10. Weimer D., Vining A. Policy analysis. Concepts and practice. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, INC. 1992. 424 p.
11. Саймон Г. Адміністративна поведінка. Дослідження процесів прийняття рішень в організаціях, що виконують адміністративні функції. Київ: АртЕк. 2001. 392 с.
12. Артемов В., Сингаївська І. Особливості процесів прийняття рішень в умовах невизначеності. Вчені записки Університету «КРОК». 2022. № 1 (65). С. 149-163.
13. Кобильник В. Порівняльний метод як основа політологічного дослідження. Політологічні студії. 2011. Вип. 2. С. 54-65.
14. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем Західної Європи: інституційний вимір. Львів: Тріада плюс. 2004. 392 с.
15. Кобильник В. (2023) Проблемні аспекти застосування порівняльного методу дослідження політики. Регіональні студії. Ужгород, 2023. № 33. С. 162-165.

References

1. Kobylnik, V. (2023). Problematic aspects of the application of the comparative method of political research. Regionalni studii, 33, 162-165 [in Ukrainian].
2. Dogan, M. (2002). Strategies in comparative sociology. Comparative Sociology, 1, 63-92.
3. Almond, G. (1984). Comparative politics today: A world view. Little, Brown and Company. 742 p.
4. Romaniuk, A. (2004). Comparative analysis of political systems in Western Europe: institutional dimension. Lviv: Triada plus. 392 p. [in Ukrainian].
5. Trebin, M., Gerasina, L., Pogribna, V., et al. (2016). Theory of international relations. International relations and world politics: textbook. Kharkiv: Pravo. 540 p. [in Ukrainian].
6. Kutslyk, P., Kovtun, O., & Bashnyanin, G. (2015). Global economy: principles of formation, functioning and development: monograph. Lviv: Vyd-vo LKA. 583 p. [in Ukrainian].
7. Kobylnik, V. (2023). The influence of globalization processes on the prospects for the development of political comparative studies. Visnyk Natsionalnoho yurydychnoho universytetu imeni Yaroslava Mudroho. Seriya: Filosofiya, filosofiya prava, politologiya, sotsiologiya: zb. nauk. pr., 2(57), 118-127 [in Ukrainian].
8. Chabanna, M. (2009). Basic approaches to the analysis of political decision-making in Western political science. Naukovi zapysky NaUKMA, 95, 42-46 [in Ukrainian].

9. Patton, C., & Sawicki, D. (1986). Basic methods of policy analysis and planning. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall. 450 p.
10. Weimer, D., & Vining, A. (1992). Policy analysis: Concepts and practice. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall. 424 p.
11. Simon, H. (2001). Administrative behavior. Study of decision-making processes in organizations performing administrative functions. Kyiv: ArtEk. 392 p. [in Ukrainian].
12. Artemov, V., & Syngaievska, I. (2022). Features of decision-making processes in conditions of uncertainty. *Visnyk Universytetu «KROK»*, 1(65), 149-163 [in Ukrainian].
13. Kobylnik, V. (2011). Comparative method as the basis of political research. *Politologichni studii*, 2, 54-65 [in Ukrainian].
14. Romaniuk, A. (2004). Comparative analysis of political systems in Western Europe: institutional dimension. Lviv: Triada plus. 392 p. [in Ukrainian].
15. Kobylnik, V. (2023). Problematic aspects of the application of the comparative method of political research. *Regionalni studii*, 33, 162-165 [in Ukrainian].

Vasyl Kobylnyk

Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University

(Kamianets-Podilsk, Ukraine)

<https://orcid.org/0000-0001-6927-4219>

THE ROLE OF COMPARATIVE ANALYSIS IN POLICY MAKING

Abstract

The political environment is in a state of constant change, and new challenges are emerging at a rapid pace. The speed of international transactions, digitalisation processes, and the spread of the Internet and mobile communications significantly accelerate these changes. Such processes create an environment of uncertainty and risks that directly affect political processes and the activities of political actors, and thus their decision-making processes. These decisions have to be made quickly, as the situation is changing dynamically and some risks are replaced by others. At the same time, these decisions must be balanced and based on a qualitative analysis of the situation, as wrong political decisions can have serious negative consequences for society. Before making a decision, a thorough analysis of the situation is necessary, including the formulation of the problem and its interpretation in the context of other social problems. Thus, the process of political decision-making can be seen as a choice among several alternative ways of resolving an issue. To choose the best of these ways, it is advisable to use the comparative analysis approach. The essence of the comparative method in political science research is to identify similarities and differences between political institutions, processes and phenomena. At the present stage, we can talk about the dynamic development of modern comparative political science. In today's environment, the forms of phenomena associated with decision-making under conditions of uncertainty, stress and risk are becoming particularly relevant. Of course, comparative analysis cannot always provide clear and unambiguous answers to political questions. Nevertheless, it remains a valuable tool for policy-making, helping policymakers and analysts to better understand policy issues and develop more effective and informed policies.

Keywords: comparative political science, research method, decision-making, analysis, globalisation, forecasting, risk.

Стаття надійшла до редакції 10.04.24

© Кобильник В. В., 2024